

Szerkesztőségi levél

Májusban búcsúztattuk Kulin Györgyöt, mindnyájunk szeretett Gyurka bácsiját. Elhangzottak a nekrológok, ki-ki elgondolkozhatott azon, mit jelent számára személye és munkássága.

Bár csaknem egyidős volt századunkkal, az utolsó pillanatig tele volt energiával: távcsőtükröket csiszolt, optikákat szerzett be, levelezett, tanácsokat adott és — igen! — tervezgetett, pl. erősen foglalkoztatta a napenergia hasznosítása és egy újabb könyv megírását fontolgatta, mely kizárólag üreszközökkel készült felvételekkel mutatta volna be a Világ-egyetemet. Fáradhatatlanul csiszolta a távcsőtükröket. (Kévéssel halála előtt szerényen említette, hogy 7 ezer tükröt készített, 6-tól 50 cm-es méretig...)

Az észlelő amatőrök számára mindenekelőtt azt a kedves barátot jelentette, aki sokakat tanított meg a távcsőkészítésre, akár személyes példájával, akár sokat forgatott könyvein keresztül. Maga is kiváló észlelő volt, amit az is példáz, hogy mind ez ideig ő az egyetlen magyar, aki vizuálisan fedezett fel üstököst, mely az ő nevét is viseli (Whipple—Bernasconi—Kulin 1942a). Jól ismerte az észlelőmunka csinját-bínját, műszerezettségi feltételeit.

Hogy később mégis elsősorban az egyszerű távcsövek mellett kötelezte el magát, annak egészen más oka van. Nagy célkitűzése az volt, hogy mindenkit részeltessen Galilei élményében: az égitestek távcsöves "felfedezésében". Kár tagadni, hogy az egytagú lencséből készült kis távcsöveket a tapasztalatot szerzett amatőrök bizony megmosolyogták, hiszen ezek az egyszerű eszközök természetesen nem alkalmasak az égitestek behatóbb vizsgálatára. Azonban az is igaz, hogy a legtöbben ilyen egyszerű távcsövel

kezdtek a csillagászkozást. Emlékszem, milyen nagy élmény volt, amikor majd' két évtizede az Uránia boltban (akkor még volt ilyen, a Lenin körúton!) vásárolt 40/1000-es objektívből és az egytagú, 25 mm-es okulárból épített első távcsövet a Holdra fordítottam. A primitív kis távcső pedig megmutatta a szabad szemmel nem látható krátereket! Láttam vele a Vénusz sarlóját, a Jupiter holdjait, a Nap foltjait, akárcsak három és fél évszázaddal azelőtt Galilei. Persze, hogy homályos volt a kép, persze, hogy színeztek az egytagú lencsék — ezt azonban Gyurka bácsi könyveiben világosan megírta.

Az egész élmény mindössze 30 Ft-ba került, a két lencse és a műanyagcső árába. Azóta természetesen már sok jó távcsövel láttam ezeket az égitesteket, az első élmény azonban mindörökké belém ivódott. Milyen kár, hogy a mai amatőrpalánták egyre ritkábban részesülhetnek az első távcső barkácsolásának élményében! A fotóüzletben vagy az Urániában vásárolt kész távcső persze összehasonlíthatatlanul jobb képet ad ezeknél a kezdetleges eszközöknél, a kép tisztább, az élmény azonban más, kimódoltabb, talán sívárabb is.

Manapság egyre nehezebb olcsó, de jó optikához jutni. A tükrök ára a sokszorosára nőtt — szerencsére minőségük is jelentősen javult. Azonban milyen nehéz olcsón prizmat vagy keresőhöz való akromátokat szerezní! Nem is szólva a mechanikáról...

Kulin György ezeken a gondokon is segített, amikor 1986-ban meghirdette a "Kedvezményes optikák" akciót. Nem titok, hogy a bevétel jelentős részét a Meteor javára fordította — s erre nagy szükség is volt, hiszen épp abban az évben kellett saját lábunkra állnunk, önfenntartóvá lennünk. Sok jó és ol-

csó optika került ismét az amatőrökhez, a legnépszerűbbek talán az 57/190-es akromátok voltak, melyek keresőként és kis távcsőként is jól használhatók. És ott voltak a távcsőépítő készletek, csiszolóporok, a ki selejtezett honvédségi optikák és binokulárok... Nem lehetett üres kézzel eljönni Gyurka bácsitól!

Az amatőrök minden új kezdeményezését azonnal támogatta — a fiatalokban látta a mozgalom jövőjét. Számunkra megtisztelő volt a figyelem, mellyel a Meteor sorsát követte. Örömmel mondhattuk, hogy az elmúlt években hiába nőtt sokszorosára az előfizetési díj, az előfizetők száma mégis növekedett. Szinte utolsó gondolata is a Meteor volt, lapunkban látta továbbélni az általa indított mozgalmat. Végakaratainak megfelelően továbbra is hozzásegítjük az amatőröket olcsó optikákhoz, s a múlt évben felvállalt célunk szellemében kívánjuk segíteni a távcsőépítőket is. Hisszük, hogy így őrizhetjük meg méltóképpen az "amatőrök atyja" emlékét.

MIZSER ATTILA

Új előfizetőink figyelmébe

Szerkesztőségünkötől kedvezményes áron megrendelhetők a Meteor korábbi — részben hiányos — évfolyamai, melyek sok, ma is használható cikket információt tartalmaznak. A következő évfolyamok rendelhetők meg piros pénzesutalványon: 1974—1980 (évfolyamonként 20 Ft); 1981 (30 Ft); 1982, 1983, 1984 (évfolyamonként 40 Ft); 1985 (50 Ft); 1986 (60 Ft); 1987 (150 Ft); 1988 (220 Ft). A 86/1-es és 87/1-es számok már elfogytak, a 87/4-esből pedig csak borító nélküli példányokkal rendelkezünk. Kérjük, hogy pontosan tüntessék fel az összeg rendeltetését az utalvány hátoldalán! A magas postai díjak miatt csak 100 Ft feletti igényléseket teljesíthetünk.

CSBK hírek

Esztergomi találkozó

Immár 13. találkozóját tartotta a komárom megyei CSBK június 10-én az esztergomi Révész Béla Úttörőházban. A délelőtti program gerincét Tihanyi László nagy érdeklődést kiváltott Kozmológia c. előadása jelentette. Ezt követően Kovaliczky István jutalmakat adott át a megye legjobb észlelőinek és bemutatóinak (az észlelők tevékenységét a Meteor alapján rangsorolták). Glász Gábor, Sári Gyula, Wieszt Krisztián és Forgács József kaptak vásárlási utalványokat, melyeket munkájuk folytatására használhatnak fel. A Választmány nevében Schalk Gyula adott át elismerő okleveleket az ismeretterjesztésben élenjáróknak: Kovaliczky Istvárnak, Forgács Józsefnek, Sári Gyulának, Szijártó Lajosnak és Tepliczky Istvárnak.

A résztvevők rövid ismertetőt is hallhattak a Macsitról ill. az MCSE-ről.

Délután hajókirándulás következett, melynek során a megyei szakosztály tartott megbeszélést a nyári rendezvényekről, a többiek pedig élvezhették a nyári napsütést és a hajó fedélzetén (is) megvitathatták ügyes-bajos dolgaikat (csaknem 100-an vettek részt a találkozón!).

A találkozó a TIT Komárom Megyei Szervezete és az Állami Biztosító támogatásával jött létre.

MZS

A kecskeméti Planetárium észlelő táborát szervez júli. 28—aug. 5. között Orgoványnon. A tábor önköltséges, részvételi díj nincs. Szállás saját sátorban. Bővebb információ és jelentkezés E. Kovács Zoltánnál. (6000 Kecskemét, Lánchíd u. 18/a., tel.: (76) 22-994)